

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ EĞİTİM ETKİNLİKLERİ VE MÜZE EĞİTİM ATÖLYESİ

Enver SAĞIR*
Halil DEMİRDELEN**
Asuman ALPAGUT***

Toplumsal ve bireysel olarak tarih ve kültür bilincinin en iyi şekilde verileceği mekânların başında gelen müzelerin, eğitim de ben de varım diyebilmesi için çağın kendisine yüklediği görevleri yerine getirmesi gerekmektedir.

“Sergileyen” ve “gösteren” müzecilik anlayışından “paylaşan” ve “eğiten” müzecilik anlayışına doğru dönüşümü yaşayan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, uzun yıllardır sürdürdüğü eğitim faaliyetlerini çağdaş müzecilik anlayışı ile daha sistemli ve etkin olarak yürüteceği bünyesinde bir “Eğitim Bölümü” kurmuştur. Anadolu Medeniyetleri Müzesi, oluşturduğu Eğitim Bölümü ile pek çok alanda olduğu gibi müze-eğitim ilişkileri konusunda da bir ilki gerçekleştirmiş olmaktadır.

2003 yılında kurulan Eğitim Bölümü, sadece okullar için rehberli turlar düzenleme anlayışını çoktan aşmış, okul öncesi ve sonrası çocuklar, gençler ve yetişkinler için atölye çalışmalarını, yayınları, konferans ve seminerleri içine alan bir etkinlikler bütünü oluşturmaya başlamıştır.

Oldukça geniş bir ziyaretçi kitlesine sahip olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde oluşturulmaya çalışılan eğitim programlarının amacı sadece Anadolu Uygarlıkları konusunda bilgi vermek değildir. Gerçekleştirilmeye çalışılan eğitim ortamı ile özellikle çocukların ve gençlerin düşünme gücü ve yaratıcılığını arttırması, geçmiş ve günümüz kültürleri arasındaki fark ve benzerliklerden yola çıkarak yeni bilgiler üretmesi, soru sorması amaçlanmaktadır. En önemlisi Müzenin ilk, orta ve üniversitelerin eğitim programlarında yer alan derslerin bir kısmının uygulama alanı olarak da kullanılması hedeflenmektedir. Anadolu Medeniyetleri Müzesi gerçekleştirmekte olduğu bir çok etkinlik ile gerek örgün, gerekse yaşam boyu eğitim sürecinde yer alan ziyaretçisi ile bir kez değil birkaç kez buluşma arzusundadır.

* Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü.

** Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müd. Yrd. V.

***Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Eğitim Bölümü.

MÜZE-OKUL İŞBİRLİĞİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER

Müzeler, buldukları şehirlerdeki İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile koordineli çalışmalar yaparak, düzenli müze gezilerinin gerçekleşmesini sağlamak zorundadırlar. Aksi halde, gelişigüzel yapılan müze gezileri, hem diğer ziyaretçileri rahatsız etmekte hem de öğrenciler bu tip gezilerden fayda sağlayamamaktadır. Okul idarecileri ve öğretmenlerin müzeleri sadece gezilecek bir yer olarak değil, ders yapılabilecek farklı bir eğitim ortamı olarak görmelerini sağlamak gerekmektedir. Müze-Okul işbirliğinde öncelikle öğrencilerin her zaman için eğlenerek öğrenmeleri sağlanmalı; oyun, yaratıcı drama ve farklı atölye çalışmaları ile öğrencilerin müzeye karşı olan ilgi ve sevgileri artırılmalıdır.

Bu çerçevede okul grupları, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle okul öncesi ve okul sonrası yaş grubundaki çocuklara, müzede yer alan eserlerin anlamlarının daha anlaşılır hale getirilmesi için "Müze Eğitim Bölümü" tarafından hazırlanan eğitim faaliyetleri günlük, haftalık ve aylık olarak programlanmaktadır.

MÜZE EĞİTİM ATÖLYESİ

Müze gezisi sonrasında ve müze eğitim programları çerçevesinde uygulanacak atölye çalışmaları, çağdaş eğitimde etkin rol oynamaktadır. Atölye çalışmalarıyla, çok sayıda duyu organını kullanarak etkileşimde bulunan kişilerin yaratıcılık güçleri geliştirilerek aktif eğitimin gerçekleşmesi sağlanmaktadır. Belli hedef davranışlara eriştirecek atölye çalışmaları, müze koleksiyonundaki konularla örtüşmelidir. Müze koleksiyonlarından yola çıkılarak hazırlanan atölye çalışmalarında, müzede gördükleri nesnelere kendilerinin yapmaları, yaratıcı düşüncelerini geliştirmekle birlikte öğrendiklerini unutmamaları sağlanmaktadır.

Karşılıklı 6 atölyeden oluşan Müze Eğitim Atölyesi'nde, müzenin sahip olduğu koleksiyonlardaki içerikle bağlantılı olarak seçilmiş olan atölyelerden oluşmaktadır.

Atölye çalışmaları çeşitli ziyaretçi grupları ile yapılmakla birlikte hedef kitle okul gruplarıdır. Okul gruplarının (3 yaş- 20 yaş) gelecekte müzelerin potansiyel ziyaretçileri olduğu gerçeğinden yola çıkarak, ülkemizin sahip olduğu doğal ve kültürel varlıkları koruma bilincini etkili bir biçimde geliştirmek için hedef kitle olarak bu yaş grubu seçilmiştir.

1-Tablet Atölye Çalışması; Müzede Anadolu'nun yazı ile tanışması, yazının Anadolu'ya geliş öyküsü ve bu dönem toplumlarının bizlere belge olarak bıraktıkları yazılı tabletler ve kullanılan alfabe konularında bilgilendirilen öğrenci gruplarına, tablet şeklinde hazırladıkları ıslak kil üzerine, Eski Asurca ve Hititçe çivi yazısı hecelerini kullanarak yazı yazmaları sağlanmaktadır.

2-Kalıp Atölye Çalışması; Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki vitrinlerde yer alan bazı eserlerden hazırlanan alçı kalıplardan, kilden malzeme ile kalıp alma tekniği gösterilmektedir.

3- Seramik Atölye Çalışması; Çocukların yaratıcı düşüncelerini ve el becerilerini geliştirmek amacıyla Müzede yer alan pişmiş toprak eserlerden ilham alınarak, çocuklara kilden seramik objeler yaptırılmaktadır. Bu atölye çalışmasında, seramik çarkı veya elde şekillendirme yöntemi uygulanmaktadır

4-Sikke Atölye Çalışması ; Anadolu'da para kullanılmadan önceki ve sonraki alış-verişin nasıl yapıldığına ilişkin bilgilerin bulunduğu bu bölümde, ön yüz ve arka yüzünde Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin logosu olan Hitit Kralı IV. Tuthalya'nın mührünün olduğu kalıp ile hatıra sikke (para) basmaları sağlanmaktadır.

5-Restorasyon-Konservasyon ve Atölye Çalışmaları; Eğitim Atölyesinde uygulamalı laboratuvar çalışmaları için hazırlanan mekan iki bölümden oluşmaktadır. Bölümlerden biri metal ve seramik objelerin uygulama alanı, diğeri ise mozaik uygulama alanı olarak belirlenmiştir. Her iki çalışma süresince büyük bir sabır, ilgi ve beceri sergileyen çocuklarla keyifli, verimli paylaşımlar yaşanmaktadır.

6-Cıvalı Taş Çağı Yaşam Alanı Atölye Çalışması: Yerleşik yaşamın başlamasıyla gerek tarım hayatında gerek günlük yaşamda kullanılan aletlerin birer örneklerinin yer aldığı atölyede; tarımda ilk evcilleştirilen buğday ile un elde edebilmekte, ilk el matkabını kullanarak deriyi delebilmekte, deniz kabuğu, kemik ve ahşaptan kolyeler yapabilmektedir. Müze salonlarında Çatalhöyük Evi'ni gören çocuklar, bu atölye çalışması ile öğrendiklerini uygulamaya dökmektedirler.

ÖZEL ÖĞRENME GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Müzenin eğitim birimi tarafından, fiziksel ve bilgi erişimi açısından müze olanaklarına ulaşmada dezavantajlı gruplara yönelik projeler hazırlanmıştır. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde dezavantajlı öğrencilere yönelik atılan ilk adım, 2001 yılında, müze bahçesine ve sergi salonlarına rampalar yerleştirilmesi ve böylece bedensel engelli öğrencilerin müzenin salonlarını daha rahat gezebilmeleri sağlanmıştır. Özellikle görme engelli öğrenciler için dokunarak hissedilmeye yönelik farklı uygulamalar yapılmaktadır.

SENDEN ÖNCE ANADOLU EĞİTİM SETİ

Çocuklara yönelik hazırlanan "Senden Önce Anadolu" isimli yayın çalışması ile Anadolu Medeniyetleri Müzesi bir ilki gerçekleştirmiştir. "Senden Önce Anadolu" Eğitim Seti, yeni ekleri ve düzenlemeleri ile 16 kitapçık olarak basına ve okurlara tanıtılmıştır. Oldukça yoğun ve özverili bir çalışmanın ürünü olan Eğitim Seti ile Yontma Taş Çağı'ndan günümüze kadar olan zaman sürecinde Anadolu toprakları üzerinde yaşamış uygarlıklara ait önemli bilgiler, ilköğretim düzeyindeki çocuklara eğitici, öğretici, eğlenceli ve akılda kalıcı bir tarzda aktarılmaya çalışılmıştır.

MÜZELER GÜNÜ ÇOCUK ŞENLİĞİ

İlki 2003 yıl'ında düzenlenen "Çocuk Şenlikleri", Müzeler Günü'nün çocuklar tarafından daha eğlenceli geçmesi ve etkinliklerde çocukların da yer alması fikrinden yola çıkarak, Eğitim Atölyesi ve çevresinde düzenlenmektedir.

Atölyede gerçekleştirilen etkinliklerden önce davet edilen her okula, onları karşılayan müze uzmanları ve gönüllü öğrenciler tarafından müze, arkeoloji, kültür varlıklarımız başlıkları altında bilgi verilmektedir.

Yapacakları etkinliklere göre Müze'nin ilgili bölümlerinde uzman eşliğinde gezdirilen öğrenciler, Anadolu Uygarlıkları ile tanışmış olarak müze bahçesinde ve "Eğitim Atölyesi"nde yaptırılan atölye çalışmalarına katılmaktadırlar.